

Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise komisjoni

ISTUNGI PROTOKOLLI nr. 42 VÄLJAVÕTE

Toimumise koht: Tallinn
Rahandusministeerium, Suur-Ameerika 1
Toimumise aeg: 12.30-15:00

18. märtsil 2019. a

Istungil osalesid:

Toomas Tõniste (RM), Veiko Tali (RM), Märten Ross (RM), Eerik Marmei (VM asendusliige), Raivo Küüt (SiM asendusliige), Madis Reimand (RAB), Martin Arpo (KAPO asendusliige), Andre Nõmm (FI), Tõnis Saar (JM), Lavly Perling (Riigi peaprokurör), Priit Pärkna (PPA asendusliige), Marilin Mihkelson (MTA asendusliige), Madis Müller (Eesti Pank).

Puudus: Siim Sikkut (MKM)

Kutsutud: Kilvar Kessler (FI), Katrin Talihärm (Eesti Pangaliit), Toomas Vapper (RM), Ülle Eelmaa (RM), Ivi Heldna (RM)

Lisaks viibisid istungil: Ursula Kimmel (SiM), Marek Feldman (Eesti Pank), Mari Pärnamäe (Riigikantselei).

Istungit juhatas Toomas Tõniste ja protokollis Mirel Vaidlo.

Istungil olid esindatud kaheksa (8) rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise komisjoni (edaspidi *Komisjoni*) liiget ja viis (5) Komisjoni liikme asendajat, mis moodustas 93% kõigist Komisjoni liikmetest. Komisjon oli otsustusvõimeline. Protokollile on lisatud istungil osalenud isikute nimekiri.

1. Eelmise istungi protokoll ja päevakorra kinnitamine.

Päevakord:

1. Päevakorra ja eelmise istungi protokoll kinnitamine
2. Ülevaade rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise alastest tegevustest ja arengutest Eestis:
 - a. Rahapesu andmebüroo
 - b. Finantsinspektsioon
 - c. Politsei- ja Piirivalveamet
 - d. Prokuratuur
3. Ülevaade rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise alastest rahvusvahelisest arengutest ja koostööst
4. Ülevaade sõltumatu raporti tellimisest DB Eesti filiaaliga seotud asjaolude sõltumatuks hindamiseks
5. Ülevaade õigusloomelistest arengutest:
 - a. RPTRT valitsuskomisjoni analüüsiaruande esmaste RahaPTS muudatustepanekute menetluse hetkeseisust
 - b. Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise institutsionaalse raamistiku ülevaatamise ajutise eksperttöörühma (IRE) RTR raamistiku parandamise

3. Rahandusministeeriumil esitada esimesel võimalusel Vabariigi Valitsusele seadusemuudatused, mis on vajalikud võimaldamaks Riigikontrolli poolt rahapesu tõkestamise institutsionaalse raamistiku tulemuslikkuse kontrollimist.
4. Rahandusministeeriumil koostöös Sise- ja Justiitsministeeriumiga esitada 2019 juunis kooskõlastamiseks seadusemuudatused pööratud tõendamiskoormuse kohta.

b. Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise institutsionaalse raamistiku ülevaatamise ajutise eksperttöörühma (IRE) RTR raamistiku parandamise põhimõteteliste ettepanekute ja sellega seotud asutuste ressursivajaduse hinnangu (alates 2020. aastast) tutvustamine

Otsus:

1. Kiita eksperttöörühma ettepanekud heaks.
2. Moodustada valitsuskomisjoni juurde alaline ametiasutuste vaheline rahapesu andmebüroo juhtimisel toimiv regulaarne operatiivtasandi koostöö ekspertide töörühm. Rahandusministeeriumil valmistada ette töörühma koosseisu ja töökorra kinnitamise ettepanek.
3. Moodustada valitsuskomisjoni juurde alaline Rahandusministeeriumi juhtimisel toimiv kommunikatsiooniekspertide töörühm. Rahandusministeeriumil valmistada ette töörühma koosseisu ja töökorra kinnitamise ettepanek. Töörühmal esitada järgmisele komisjoni koosolekule kommunikatsioonikava.
4. Eksperttöörühma ettepanekute osas:
 - 4.1 Rahandusministeeriumil edastada esimesel võimalusel Vabariigi Valitsusele arutamiseks virtuaalvääringu teenusepakkujatega seotud seadusmuudatused (vt p 5a alapunkt 2).
 - 4.2 Tegevused tähtajaga juuni 2019:
 - 1) eksperttöörühmal töötada välja seadusemuudatused, millega funktsioonikandja saaks ligipääsu erinevatelt ametiasutustelt andmete pärimiseks, sh masspäringute tegemiseks, samuti seada sisse aruandluskohustus kohustatud isikutele, kes hetkel aruandlust ei esita.
 - 2) eksperttöörühmal töötada välja seadusemuudatused detailse ja mitmeotstarbelise maksete aruandluse kehtestamiseks.
 - 3) eksperttöörühmal analüüsida ja välja töötada tegevusloamenetluse osas seadusettepanekud, millega saaks muuta tegevusloa registreeringuks, sh kohustatud isikute registreerimise kohustus järelevalveasutuse juures või millega kehtestada tegevusloa saamisele sisulisemad nõuded.
 - 4) eksperttöörühmal töötada välja seadusmuudatused äriühinguteenusepakkujate tegevuses rakendatavate täpsemate hoolsusmeetmete kohta.
 - 5) määrata strateegilise analüüsi- ja seirekeskuse funktsioonikandjaks RAB. RABil esitada 25.04.2019 strateegilise analüüsi ja seire funktsioonikandja rolli teostamise tegevus- ja ajakava ning ressursivajadus eksperttöörühmale ja seejärel esimesel võimalusel komisjonile.
 - 6) Rahapesu andmebürool uuendada rahapesu andmebüroo ja erinevate ametiasutuste koostööd käsitlevad kokkulepped.
 - 7) Justiitsministeeriumil, Prokuratuuril, Siseministeeriumi valitsemisala asutustel korrastada statistika kogumise andmebaasid.

- 8) Rahandusministeeriumil moodustada Siseministeeriumi ja Justiitsministeeriumiga projektorganisatsioon e-aresti süsteemi käivitumise tagamiseks.
 - 9) Rahandusministeeriumil koos Eesti Pangaga analüüsida võimalust kehtestada sularaha kasutamise piirangud teatud ettevõtete puhul.
 - 10) Rahandusministeeriumil tagada koostöös teiste ametiasutustega rahvusvahelise koostöö osas mõjusate seisukohtade/arvamuste esitamine Euroopa Liidus ja Euroopa Nõukogus MONEYVALis.
 - 11) Rahandusministeeriumil koostöös Siseministeeriumi, Välisministeeriumi, FI ja RABiga valmistada ette rahvusvahelise finantssanktsiooni rakendamise järelevalvet puudutavate seaduste muudatused eesmärgiga jagada järelevalve RABi ja FI vahel subjektide põhiselt, sarnaselt RahaPTS järelevalvega.
- 4.3 Ressursivajaduse osas:
- 1) toetada uue RESi menetluses RABi prioriteetset rahastatus arvestades esitatud ning käesoleva päevakorrapunkti otsuse 4.2 alapunkti 5 raames esitatavaid lisavajaduste ettepanekuid.
 - 2) teiste asutuste osas (Prokuratuur, PPA, RaM ja JuM) toetada esitatud eksperttöörühma ettepanekuid 2019. a ja 4 aasta vajaduse osas, sh käesoleva päevakorrapunkti otsuse 4.2 alapunkti 8 raames esitatavas osas.

c. Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise järelevalve ja sanktsioneerimise menetlusliku raamistiku ülevaatamise ajutise eksperttöörühma (JSM) RTR raamistiku parandamise põhimõtteliste ettepanekute ja sellega seotud asutuste ressursivajaduse hinnangu (alates 2020. aastast) tutvustamine

Otsus:

1. Kiita eksperttöörühma ettepanekud heaks.
2. Eksperttöörühma ettepanekute osas:
 - 2.1 Rahandusministeeriumil edastada esimesel võimalusel Vabariigi Valitsusele arutamiseks finantskaristuste eelnõu, sh RABi ettepanekud RahaPTS vääртеokoosseisudeks (vt p 5a alapunkt 2).
 - 2.2 tegevused tähtajaga juuni 2019:
 - 1) eksperttöörühmal töötada välja finantssektori vilepuhujate regulatsiooni täpsustavad sh rahapesu tõkestamise V direktiivist tulenevad muudatused.
 - 2) eksperttöörühmal analüüsida täiendavalt ja vajadusel töötada välja karistusseadustiku muudatused, mis puudutavad järelevalve takistamise kriminaliseerimist ja rahapesu kokkuleppe sanktsioonimäära tõstmist;
 - 3) eksperttöörühmal töötada välja seadusmuudatusettepanekud haldustrahvide instituudi loomise kohta.
 - 4) eksperttöörühmal töötada välja Varssavi konventsiooni ratifitseerimise seaduse eelnõu.

d. Registrate arenduste hetkeseisud: maksekontod; PEPid, tegelike kasusaajate register

Otsus: Võtta informatsioon teadmiseks maksekontode registri osas. Muus osas naasta teema juurde järgmisel valitsuskomisjoni istungil.

6. Lühüülevaade Turuosaliste nõukoja viimasest kohtumisest

Otsus: Võtta informatsioon teadmiseks.

7. Järgmise istungi aja kokkuleppimine ja võimalikud teemad

Otsus: Võtta informatsioon teadmiseks.

Toomas Tõniste
Istungi juhataja

Mirel Vaidlo
Istungi protokollija